

STANJE ZAŠTITE NA RADU U 2013. GODINI

U sadašnjem vremenu globalizacije gospodarskog sustava radnik ima vrlo važno mjesto u cjelokupnom sustavu rada i zaštite na radu. Razvoj društvenih odnosa i tendencija zaštite ljudskih prava utječe i na zaštitu prava radnika, posebice njihovu sigurnost i zaštitu zdravlja na radu, čime zaštita na radu nema samo ekonomsku, već i svoju socijalnu dimenziju.

Europska unija promiče sigurnost i zdravlje na radu kao dio ukupne socijalne sigurnosti za koju je iznimno važna suradnja poslodavaca, radnika i države kao partnera. Socijalno partnerstvo temelji se na realnim interesima poslodavaca, radnika i države, te se primjenjuje na svim razinama, od pojedinog poslodavca, pojedine djelatnosti, pojedine regije do državnih i međunarodnih institucija. Republika Hrvatska uspješno je završila pregovore s Europskom unijom i 1. srpnja 2013. postala država članica EU-a. Ovo me su prethodili dugi i naporni pregovori koji su za Poglavlje 19. "Socijalna politika i zapošljavanje", u koje ulazi i zaštita na radu, započeli 5. i 6. ožujka 2006. godine analitičkim pregledom pravne stečevine EU-a i našeg zakonodavstva u ovom području pravnog uređenja u Republici Hrvatskoj. Od Republike Hrvatske, za razliku od ostalih zemalja kandidatkinja, zahtijevalo se ne samo donošenje propisa usklađenih s odgovarajućim propisima i direktivama EU-a, već i njihova provedba i prije ulaska u članstvo Europske unije.

Sigurnost i zaštita zdravlja na radu u Republici Hrvatskoj, šire poznato pod nazivom „zaštita na radu“, utemeljena je na Ustavu Republike Hrvatske (N.N., br. 56/90., 135/97., 8/98., 113/00., 124/00., 28/01., 41/01., 55/01., 76/10. i 85/10.), a uređuje se zakonima i propisima donesenim na temelju tih zakona. Pri tome zakon koji je najšire obuhvaćao ovo područje bio je Zakon o zaštiti na radu (N.N., br. 59/96., 94/96., 114/03., 100/04., 86/08., 116/08., 75/09. i 143/12.), usklađen s odredbama temeljne Direktive Vijeća EU 89/391/EEC od 12. lipnja 1989. godine o uvođenju mjera za poticanje sigurnosti i zdravlja radnika na radu.

Još detaljnije usklađivanje s navedenom direktivom ostvareno je novim Zakonom o zaštiti na radu (dalje u tekstu: Zakon), koji je prihvaćen na sjednici Hrvatskog sabora dana 30. svibnja 2014., a objavljen je u Narodnim novinama, br. 71/14. od 16. lipnja 2014. godine te je stupio na snagu 24. lipnja 2014. godine.

Zakon regulira međusobne obveze poslodavaca (*svaka fizička ili pravna osoba koja zapošljava jednu ili više osoba*) i osoba koje obavljaju poslove za poslodavca (*radnici, volonteri, učenici, studenti, kažnjenici i osobe koje obavljaju poslove osobnim radom – samozaposleni*) u cilju sprečavanja ozljeda na radu, profesionalne bolesti, bolesti u svezi s radom te zaštite radnog okoliša. Osobito je istaknuta zaštita mladeži, žena, invalida i starijih osoba.

Dakle, *poslodavac* je fizička ili pravna osoba za koju radnik, odnosno osoba na radu obavlja poslove, a *osoba na radu* je fizička osoba koja nije u radnom odnosu kod tog poslodavca, ali za njega obavlja određene aktivnosti, odnosno poslove (osoba na stručnom osposobljavanju za rad; osoba na sezonskom radu za obavljanje privremenih, odnosno povremenih sezonskih poslova u poljoprivredi; osoba koja radi na određenim poslovima u skladu s posebnim propisom; redoviti student i redoviti učenik srednjoškolske ustanove na radu u skladu s posebnim propisom; osoba koja radi kao volonter, naučnik, student i učenik na praksi, osoba koja radi za vrijeme izdržavanja kazne zatvora ili odgojne mjere i slično).

Osim toga, odredbe Zakona odnose se i na druge osobe koje se po bilo kojoj osnovi nalaze u prostorijama i prostorima poslodavca (*primjerice poslovni suradnici, djelatnici tijela državne uprave, korisnici usluga, pružatelji usluga – obrtnici serviseri, ali i druge nenamjerne osobe*).

Odredbe Zakona ne odnose se na pripadnike oružanih snaga i redarstvenih službi uključene u održavanje sigurnosti i javnog reda, a kojima nije ni moguće osigurati odgovarajuću zaštitu s obzirom na prirodu njihovog posla, ali se odnose na državne službenike i namještenike Ministarstva obrane kao i Ministarstva unutarnjih poslova u istoj mjeri kao i na sve službenike tijela javne uprave. Također se ne odnose i na kućne pomoćnice zbog nepovredivosti stana.

Inspeksijski nadzor (*inspektora rada*) nad primjenom propisa zaštite na radu temeljem odredbi Zakona obavlja se kontinuirano kod svih registriranih pravnih i fizičkih osoba, osim u oružanim snagama, redarstvenim službama, u djelatnosti rudarstva, na plovnim objektima i poslovima razminiranja. Naime, odredbama posebnih zakona za pojedine djelatnosti propisano je da inspeksijski nadzor u području sigurnosti i zaštite zdravlja na radu obavljaju (i) druga državna tijela, odnosno inspekcije (*inspektori plovidne sigurnosti, zrakoplovni inspektori, inspektori cestovnog prometa, inspektori MUP-a, inspektori zaštite i spašavanja, rudarski inspektori*).

Stanje zaštite na radu u RH za 2013. godinu izradili su Hrvatski inženjerski savez i Udruga za

promicanje zaštite na osnovi godišnjeg izvješća Državnog inspektorata te podataka Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje kao i službenih podataka Državnog zavoda za statistiku i Ministarstva rada i mirovinskog sustava.

Prema navedenim podacima iskazan je statistički pozitivan trend prema prethodnim godinama. Naime, ukupan broj ozljeda na radu od prosječno 24.000 ozljeda po godini značajno se smanjio u protekle četiri godine te je u 2010. godini iznosio 18.656 ozljeda, u 2011. godini broj ozljeda bio je još manji i iznosio je 18.116 ozljeda, u 2012. godini broj ozljeda se značajno smanjio na 15.718 ozljeda na radu, a u 2013. godini se još više smanjio na do sada najnižu vrijednost od 13.988 ozljeda. Također i broj neposredno na poslu poginulih radnika od prosječno godišnje 40 poginulih, (u 2012. **40** poginulih), u prošloj 2013. godini značajnije je smanjen i iznosio je 27 mrtvih, prema najpogibelnijoj 2003. godini sa 47 poginulih radnika, što je na određeni način i **realan odraz u poslovanju, odnosno bolje rečeno ukupno smanjenom poslovanju u Republici Hrvatskoj**.

Međutim, prilikom utvrđivanja uzroka nastanka ozljeda na radu i profesionalnih bolesti, posebice u rizičnim djelatnostima (brodogradnji, šumarstvu, građevinarstvu i opskrbi električnom energijom) razvidno je da radnici, unatoč evidentnim nastojanjima u osposobljavanju i primjeni mjera zaštite na radu i dalje nisu dostatno educirani i upoznati s opasnostima na njihovim radnim mjestima. Naime, poslodavac ne smije dopustiti samostalno obavljanje poslova radnicima koji nisu prethodno osposobljeni za rad na siguran način. To pretpostavlja da radnici trebaju obavljati poslove bez ugrožavanja vlastitog života i zdravlja te života i zdravlja drugih zaposlenika i građana, a i nadalje pojedini poslodavci navedenu obvezu obavljaju formalno iako im je to u njihovim procjenama opasnosti, osobito u rizičnim djelatnostima, posebno naznačeno.

Većina radnika ima zdravstvene i psihičke poteškoće uzrokovane radom u nepovoljnim uvjetima, pretežito na poslovima s posebnim uvjetima rada. Osim toga, veliki broj radnika u rizičnim djelatnostima nisu uopće niti stručno

obrazovani, već su priučeni za obavljanje svekoliko različitih poslova.

Ističemo da je i nadalje ipak najveći rizik od ozljede na radu prisutan kod novozaposlenih radnika posebno stoga što je uobičajena pojava da poslodavci radnike zapošljavaju na određeno vrijeme, i to na dva/tri mjeseca, odnosno da ih čak niti ne prijavljuju, pa oni započinju s radom, a da prethodno nisu upoznati s opasnostima na svojim radnim mjestima niti su u većini slučajeva osposobljeni za samostalan rad na siguran način. S obzirom da su to osobe mlađe dobi, sklone riziku, tj. podcjenjivanju opasnosti te nesvjesne važnosti zaštitnih mjera, pojednostavljaju proces rada i ne nose osobna zaštitna sredstva.

Uočeno je da je najčešći uzrok teškom ozljeđivanju i smrtnom stradanju radnika neuporaba, odnosno uporaba **radne opreme** (strojevi i uređaji, postrojenja, sredstva za prijenos i prijevoz tereta, alata, skela i drugih sredstava za povremeni rad na visini) na način protivan pravilima zaštite na radu, a posebice vezano za održavanje. Uporaba radne opreme propisana je Pravilnikom o sigurnosti i zdravlju pri uporabi radne opreme (N.N., br. 21/08.).

Napominjemo da je u EU postupak održavanja primaran jer je to povezano s velikim brojem različitih opasnosti (fizičkim, kemijskim, biološkim, psihofiziološkim...) i izvor je 10-15 % svih smrtnih ozljeda i 15-20 % svih ozljeda na radu, a uzrok je i mnogim industrijskim akcidentima - primjerice 38 % kemijskih akcidenata uzrokovale su opasne tvari ispuštene tijekom održavanja. Većina tih akcidenata dogodila se tijekom korektivnog održavanja.

Međutim, u Republici Hrvatskoj održavanje nije primarno. Uglavnom se provodi zbog tehnoloških zahtjeva, a ne sigurnosti i zaštite zdravlja radnika na radu. Radna oprema se zbog štednje upotrebljava do zastoja, kvara i istrošenosti, a to se odnosi i na građevine i opremu u njima te nema preciznih podataka o stradanju osoba tijekom održavanja. Zato, unatoč smanjenom opsegu proizvodnih djelatnosti, imamo i dalje znatan broj teških i smrtnih ozljeda radnika na radu.

Neprimjena pravila zaštite na radu povlači za sobom „odgovornost“ koja se može sagledati kao kaznenopravna, odnosno prekršajnopravna odgovornost i mnogo šira građanskopravna odgovornost. Odgovornost se proteže od poslodavaca i radnika, odgovornih osoba u pravnim osobama do pravnih osoba sa jedne strane te do bilo koje osobe koja osujeti neko pravo ili počini neki čin opisan izrekom kao kazneno ili prekršajno djelo. Dakle, odgovornost prilikom primjene pravila zaštite na radu obuhvaća sudionike radnih i drugih postupaka.

Ujedno praćenjem troškova vezanih uz ozljede na radu, profesionalne bolesti i bolesti u svezi s radom poslodavci stječu uvid u ekonomski interes za ulaganja u sprečavanje takvih događaja te da štede na krivim mjestima. Naime, iz podataka nedvojbeno proizlazi da zastoji u proizvodnji, popravci, bolovanja, uvođenje u posao novih radnika, prekršajne kazne, sudski troškovi i naknade šteta financijski opterećuju poslovanje višestruko više od pravovremenog ulaganja u provedbu mjera zaštite na radu.

*Đuro Pap, dipl. ing.
Udruga za promicanje zaštite, Zagreb*

Tablica 1. Ozijsede na radu i profesionalne bolesti za razdoblje od 2001. do 2013. godine

Naziv podataka	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Prosječan broj zaposlenih	1.305.192	1.333.755	1.349.535	1.378.057	1.400.450	1.426.594	1.480.972	1.518.973	1.498.784	1.432.454	1.368.985	1.337.746	1.320.887
Broj ozijseda na radu	21.744	21.184	23.042	25.776	24.396	24.932	25.179	25.064	20.269	18.656	18.116	15.718	13.988
Broj ozijseda na 1.000 radnika	16,7	15,9	17,1	18,7	17,42	17,45	17	16,5	13,52	13,02	13,23	11,75	10,59
Broj smrtnih slučajeva na radu	31	30	47	37	45	46	41	38	39	34	32	40	27
Broj smrtnih slučajeva na radu i u svezi s radom	42	44	50	47	61	58	44	44	51	36	41	48	27
Broj profesionalnih bolesti	91	71	124	113	73	65	73	145	197	250	311	319	168
Broj izgubljenih dana zbog ozijseda na radu	547.949	533.837	580.658	956.495	1.062.964	1.108.323	1.214.739	1.473.659	1.173.944	1.213.797	986.859	976.864	975.383
Broj izgubljenih dana zbog profesionalnih bolesti	2.666	2.08	3.633	3.309	2.138	1.885	1.898	3.915	5.122	6.250	6.750	7.975	4.200
Ukupan broj izgubljenih dana	550.615	535.917	584.291	959.768	1.065.102	1.110.208	1.216.637	1.477.674	1.179.066	1.220.047	993.609	984.839	979.583

Tablica 2. Ozijsede na radu u 2013. godini po spolu

Broj zaposlenih: 1.320.887	Muškarci (705.129)	Žene (615.428)	Poginuli
na radnom mjestu	6.104	3.550	27
na putu do posla	424	985	
na putu do stana	306	548	
na službenom putu	1.197	198	
ostalo	413	263	
Ukupno: 13.988	8.444	5.544	27
izgubljeno je ukupno 979.583 radnih dana			

Tablica 3. Broj ozljeda na 1.000 radnika u najrizičnijim djelatnostima od 2000. do 2013. godine

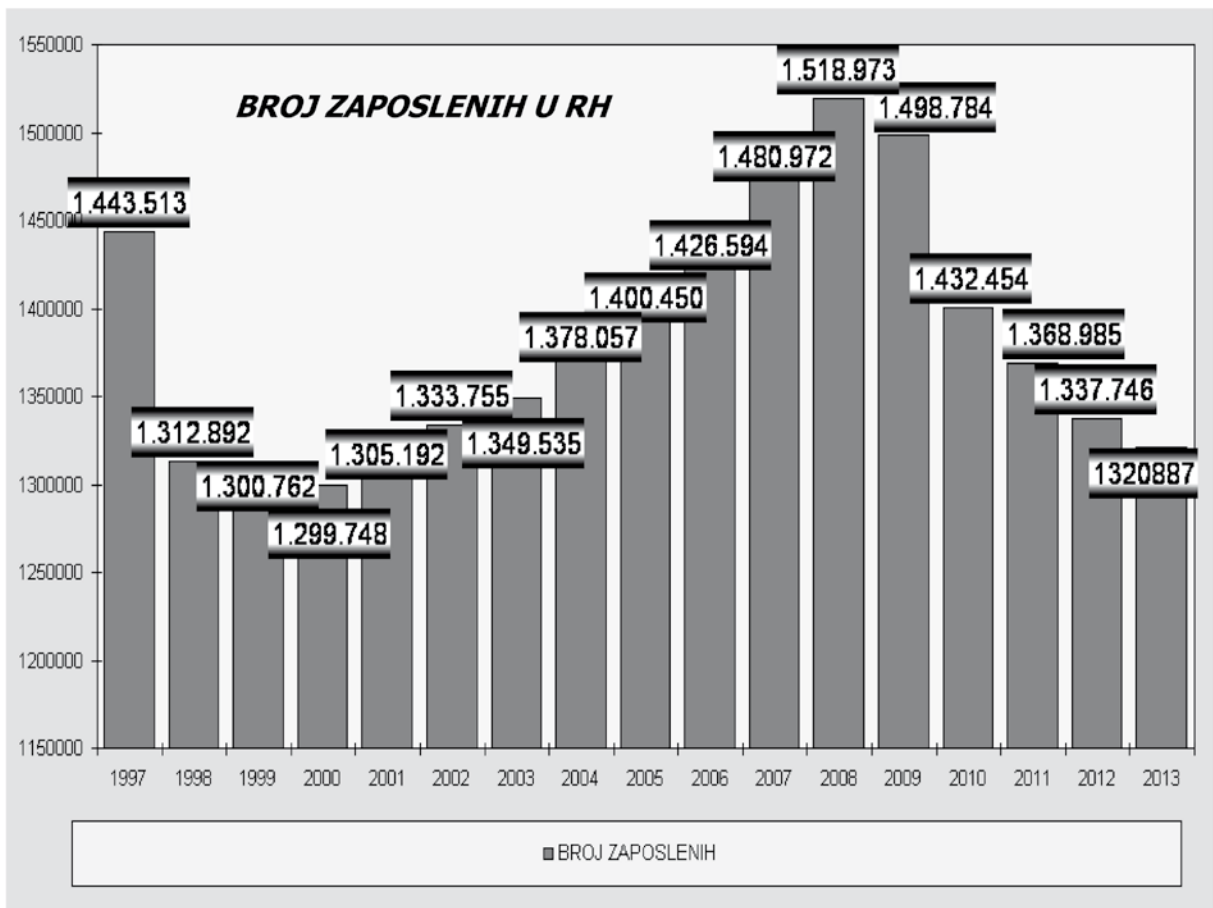
Područje djelatnosti	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Brodogradnja zaposleno 10.380	53,96	65,5	59,05	72,1	67,9	69,13	71,02	53,39	62,15	60,76	50,92	49,27	31,77	23,22
Šumarstvo zaposleno 10.026	50,87	55,1	45,11	45,3	56,3	45,33	44,14	35,46	34,99	24,95	25,29	22,62	23,17	22,14
Građevinarstvo zaposleno 91.124	29,04	30,4	28,6	29	31,6	26,07	21,97	21,04	20,73	14,81	16,66	15,72	15,72	10,57
Opskrba elek. ener. i plinom zaposleno 14.684	27,37	25,1	28,82	42,4	26,9	26,78	21,51	21,08	21,05	16,05	16,97	16,53	15,91	15,06

Tablica 4. Podaci o ozljedama na radu u građevinarstvu od 2000. do 2013. godine

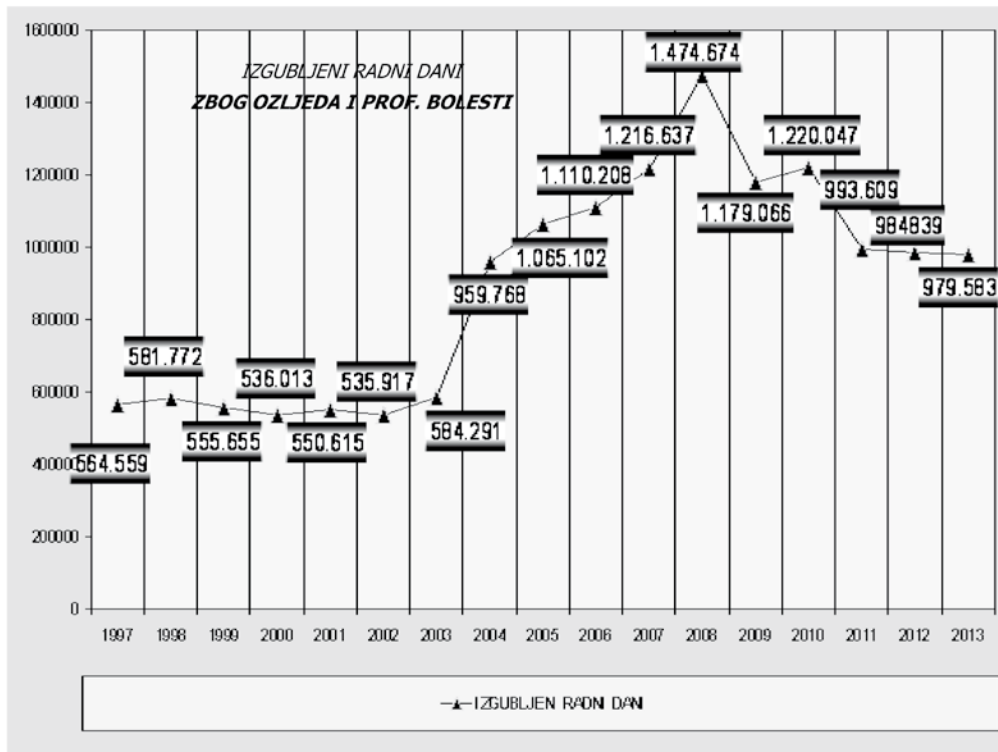
Naziv podataka	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Prosječan broj zaposlenih	75.103	69.127	80.388	91.638	97.742	99.989	126.052	135.184	139.812	139.211	117.535	108.433	97.108	91.124
Broj ozljeda na radu	2.181	2.102	2.291	2.660	2.984	2.607	2.769	2.844	2.898	2.062	1.958	1.705	1.121	963
Broj ozljeda na 1.000 zaposlenih	29,04	30,04	28,6	29	31,64	26,07	21,97	21,04	20,73	14,81	16,66	15,72	11,54	10,57
Broj smrtnih slučajeva	9	16	15	22	20	27	23	21	22	17	11	18	10	8
Broj profesionalnih bolesti	8	6	1	5	4	4	-	2	6	3	4	3	3	1

Tablica 5. Podaci o ozljedama na radu u šumarstvu od 2000. do 2013. godine

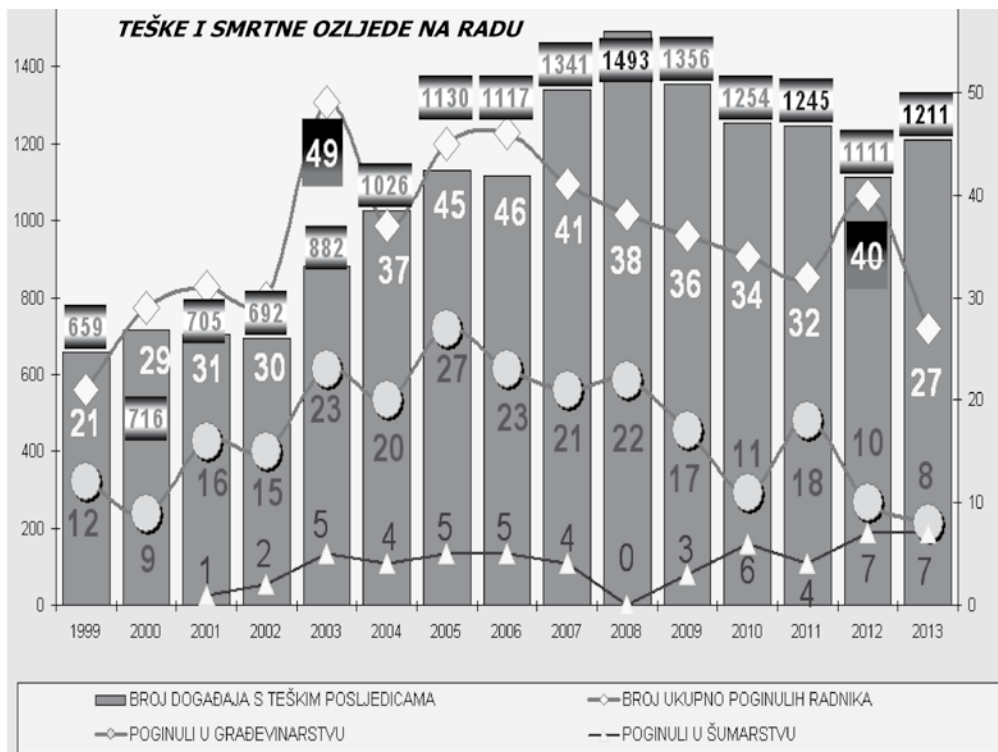
Naziv podataka	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Prosječan broj zaposlenih	11.696	12.166	11.904	12.110	12.599	12.616	11.980	11.138	11.086	10.659	10.637	11.315	11.091	10,026
Broj ozljeda na radu	595	670	537	548	709	572	488	395	388	266	269	256	257	222
Broj ozljeda na 1.000 zaposlenih	50,87	55,07	45,11	45,25	56,27	45,34	40,73	35,46	34,99	24,95	25,29	22,62	23,17	22,14
Broj smrtnih slučajeva	4	1	2	5	4	5	5	4	0	3	6	4	0	7
Broj profesionalnih bolesti	18	26	18	35	9	18	12	25	27	25	21	8	0	0



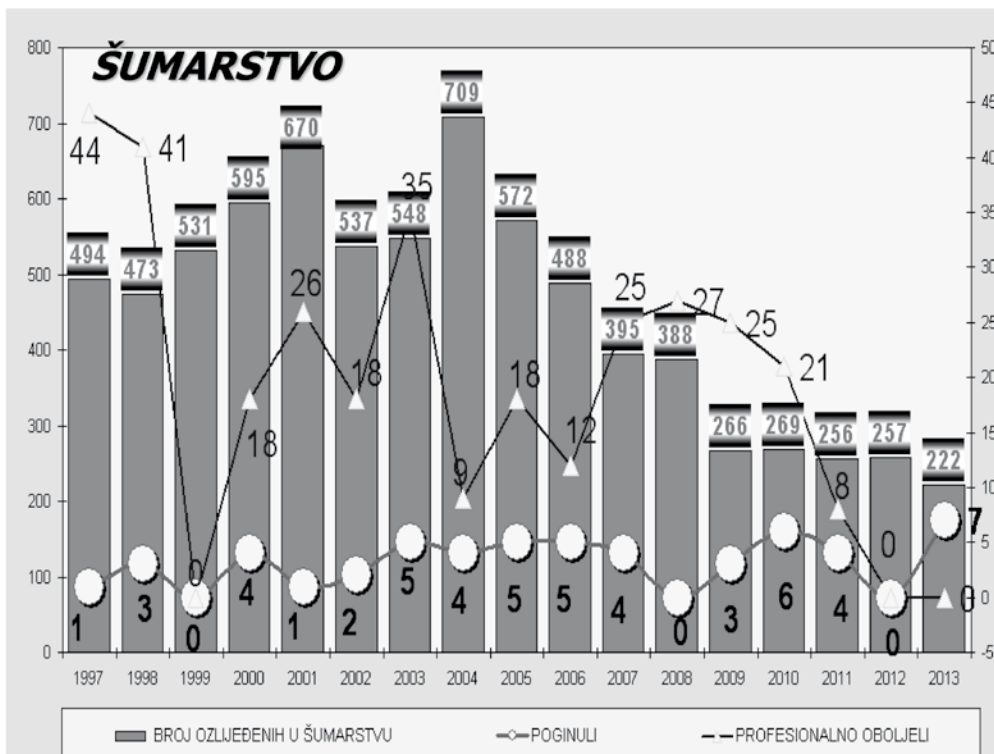
Grafikon 1. Broj zaposlenih u RH od 1997. do 2013. godine



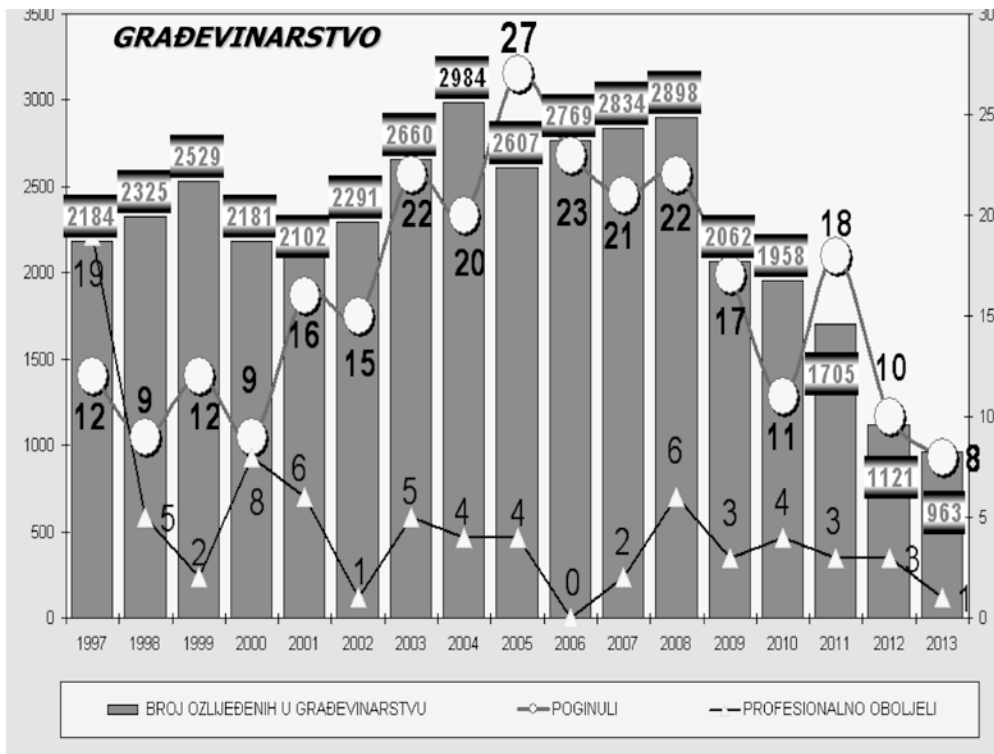
Grafikon 2. Izgubljeni radni dani zbog ozljeda na radu i profesionalnih bolesti od 1997. do 2013. godine



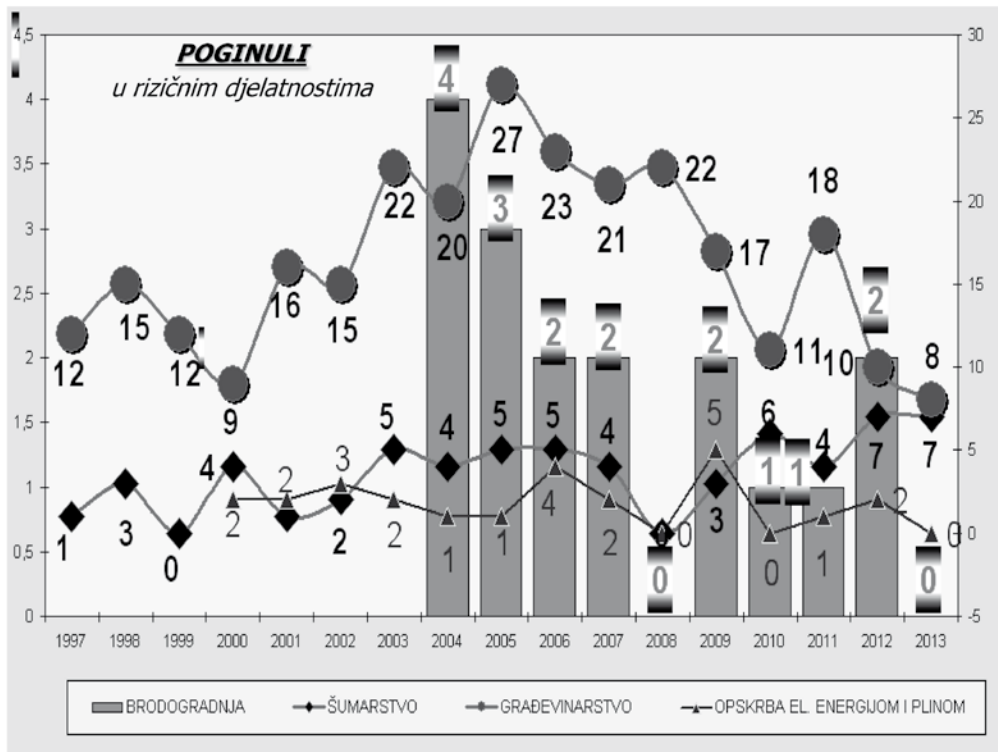
Grafikon 3. Teške i smrtne ozljede na radu od 1999. do 2013. godine



Grafikon 4. Ozlijeđeni, poginuli i profesionalno oboljeli u šumarstvu od 1997. do 2013. godine



Grafikon 5. Ozlijeđeni, poginuli i profesionalno oboljeli u građevinarstvu od 1997. do 2013. godine



Grafikon 6. Poginuli u rizičnim djelatnostima od 1997. do 2013. godine

Tablica 6. Broj ozljeda na 1.000 radnika po djelatnostima u RH 2010. - 2013. (nova nomenklatura)*

šifra	DJELATNOST	razdoblje			
		2010.	2011.	2012.	2013.
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	14,88	17,23	20,43	17,17
01	Biljna i stočarska proizvodnja, lovstvo i uslužne djelatnosti povezane s njima	10,23	15,60	20,45	16,54
02	Šumarstvo i sječa drva	25,29	22,62	23,17	22,14
03	Ribarstvo	8,32	7,39	10,40	6,86
B	Rudarstvo i vađenje	2,45	0,76	1,49	1,39
06	Vađenje sirove nafte i prirodnog plina	1,20	0,92	0,72	-
08	Ostalo rudarstvo i vađenje	0,37	0,21	0,15	3,84
09	Pomoćne uslužne djelatnosti u rudarstvu	0,88	0,34	0,12	-
C	Prerađivačka industrija	18,10	17,50	14,99	12,61
10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	16,88	15,64	14,50	12,52
11	Proizvodnja pića	14,16	17,91	14,29	7,86
12	Proizvodnja duhanskih proizvoda	12,65	20,49	15,24	10,18
13	Proizvodnja tekstila	9,84	7,85	8,30	5,84
14	Proizvodnja odjeće	7,65	6,59	5,77	5,37
15	Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	9,98	12,73	4,33	6,40
16	Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja proizvoda od slame i pletarskih materijala	19,31	25,39	22,44	17,85
17	Proizvodnja papira i proizvoda od papira	19,54	21,46	20,59	10,19
18	Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	4,04	6,62	6,07	4,94
19	Proizvodnja koks i rafiniranih naftnih proizvoda	59,60	41,21	35,09	37,76
20	Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	13,99	20,12	7,22	12,34
21	Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka	10,13	13,44	10,28	8,68
22	Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	10,80	10,20	6,69	5,15
23	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	17,76	15,44	16,82	16,20
24	Proizvodnja metala	34,53	38,73	38,71	37,62
25	Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	22,04	20,94	18,56	16,35
26	Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda	8,16	5,82	5,05	3,03
27	Proizvodnja električne opreme	16,40	16,89	11,77	10,82
28	Proizvodnja strojeva i uređaja, d. n.	8,16	18,92	14,65	15,07
29	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	19,28	21,22	17,21	11,47
30	Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	50,92	39,48	31,77	23,18
31	Proizvodnja namještaja	15,19	11,80	11,15	13,01
32	Ostala prerađivačka industrija	11,47	6,40	10,07	3,30
33	Popravak i instaliranje strojeva i opreme	15,65	18,28	14,50	9,45
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	16,97	16,53	15,91	15,06
35	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	16,97	16,53	15,91	15,06

*Statistički podaci o broju ozljeda na 1.000 radnika po djelatnosti za razdoblje 1998.-2009. g. prema staroj nomenklaturi nalaze se u Sigurnosti, br. 2/2010.

E	Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	15,88	18,98	14,84	15,12
36	Skupljanje, pročišćavanje i opskrba vodom	31,70	35,75	28,66	29
37	Uklanjanje otpadnih voda	-	-	15,09	5,19
38	Skupljanje otpada, djelatnosti obrade i zbrinjavanja otpada; uporaba materijala	4,76	6,72	4,50	5,06
39	Djelatnosti sanacije okoliša te ostale djelatnosti gospodarenja otpadom	2,25	1,64	2,19	5,89
F	Građevinarstvo	16,66	15,72	11,54	10,57
41	Gradnja zgrada	15,11	18,74	9,72	8,14
42	Gradnja građevina niskogradnje	10,16	13,65	12,37	13,26
43	Specijalizirane građevinske djelatnosti	29,02	12,51	13,40	9,97
G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla	10,69	6,04	9,42	9,12
45	Trgovina na veliko i na malo motornim vozilima i motociklima; popravak motornih vozila i motocikla	9,51	6,72	6,55	4,53
46	Trgovina na veliko, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	12,19	10,10	9,98	9,47
47	Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	9,69	2,83	9,14	9,50
H	Prijevoz i skladištenje	14,79	16,51	15,37	15,40
49	Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	9,18	9,51	8,39	9,32
50	Vodeni prijevoz	15,78	7,83	6,68	7,86
51	Zračni prijevoz	7,47	10,20	5,61	3,85
52	Skladištenje i prateće djelatnosti u prijevozu	12,69	13,54	12,25	9,37
53	Poštanske i kurirske djelatnosti	35,13	43,44	42,72	45,88
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	9,64	9,38	9,03	6,41
55	Smještaj	11,69	13,15	13,31	8,22
56	Djelatnost pripreme i usluživanja hrane i pića	10,51	5,02	4,76	4,43
J	Informacije i komunikacije	12,70	7,85	5,88	4,27
58	Izdavačke djelatnosti	11,94	10,31	8,00	4,88
59	Proizvodnja filmova, videofilmova i televizijskog programa, djelatnosti snimanja zvučnih zapisa i izdavanja glazbenih zapisa	1,51	1,45	2,29	3,84
60	Emitiranje programa	8,87	7,61	8,00	5,34
61	Telekomunikacije	17,33	13,83	9,90	7,32
62	Računalno programiranje, savjetovanje i djelatnosti povezane s njima	3,77	2,34	0,52	1,39
63	Informacijske uslužne djelatnosti	1,05	3,42	3,56	0,96
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	9,86	10,26	9,13	8,79
64	Financijske uslužne djelatnosti, osim osiguranja i mirovinskih fondova	12,37	12,62	11,74	11,73
65	Osiguranje, reosiguranje i mirovinski fondovi, osim obveznoga socijalnog osiguranja	8,21	9,05	6,77	5,38
66	Pomoćne djelatnosti kod financijskih usluga i djelatnosti osiguranja	0,77	0,97	0,77	0,77
L	Poslovanje nekretninama	7,60	3,96	3,64	4,92
68	Poslovanje nekretninama	7,60	3,96	3,64	4,92
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	4,22	4,21	5,10	4,17
69	Pravne i računovodstvene djelatnosti	2,64	2,22	2,28	2,60
70	Upravljačke djelatnosti; savjetovanje u vezi s upravljanjem	4,54	3,95	2,65	3,11
71	Arhitektonske djelatnosti i inženjerstvo; tehničko ispitivanje i analiza	3,61	4,27	6,07	5,07
72	Znanstveno istraživanje i razvoj	8,40	6,74	8,14	4,06
73	Promidžba (reklama i propaganda) i istraživanje tržišta	6,09	6,65	6,44	4,96

74	Ostale stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	0,28	1,52	2,18	0,00
75	Veterinarske djelatnosti	11,64	8,64	10,12	9,65
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	9,41	15,20	12,00	11,77
77	Djelatnosti iznajmljivanja i davanja u zakup (leasing)	9,41	3,83	9,04	8,65
78	Djelatnosti zapošljavanja	25,87	27,45	27,79	19,87
79	Putničke agencije, organizatori putovanja (turoperatori) i ostale rezervacijske usluge te djelatnosti povezane s njima	0,93	1,27	6,75	3,58
80	Zaštitne i istražne djelatnosti	9,15	9,22	8,78	7,49
81	Usluge u vezi s upravljanjem i održavanjem zgrada te djelatnosti uređenja i održavanja krajolika	28,35	29,68	17,02	21,11
82	Uredske administrativne i pomoćne djelatnosti te ostale poslovne pomoćne djelatnosti	5,33	0,90	0,00	1,73
O	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	13,60	14,35	13,13	12,45
84	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	13,60	14,35	13,13	12,45
P	Obrazovanje	8,65	8,41	6,86	6,46
85	Obrazovanje	8,65	8,41	6,86	6,46
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	18,29	16,44	15,55	14,80
86	Djelatnosti zdravstvene zaštite	18,90	17,04	15,99	14,85
87	Djelatnosti socijalne skrbi sa smještajem	17,88	15,89	14,89	17,77
88	Djelatnosti socijalne skrbi bez smještaja	9,91	9,25	10,87	8,38
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	13,79	7,67	13,90	9,54
90	Kreativne, umjetničke i zabavne djelatnosti	12,97	14,73	13,90	11,06
91	Knjižnice, arhivi, muzeji i ostale kulturne djelatnosti	15,37	13,82	17,09	11,25
92	Djelatnosti kockanja i klađenja	8,29	2,63	15,46	11,43
93	Sportske djelatnosti te zabavne i rekreacijske djelatnosti	8,29	3,12	8,81	5,48
S	Ostale uslužne djelatnosti	5,38	4,05	4,59	3,18
94	Djelatnosti članskih organizacija	7,76	9,26	5,98	3,46
95	Popravlak računala i predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo	2,05	1,54	0,64	2,74
96	Ostale osobne uslužne djelatnosti	22,60	2,72	3,38	3,12
T 97	Djelatnosti kućanstva kod poslodavaca; djelatnosti kućanstva koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	5,38	3,72	4,52	1,00
U 99	Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	0,84	0,96	0,76	0,82
Ω &	Nerazvrstani prema djelatnostima	342 ozljede	236 ozljeda	297 ozljeda	697 ozljeda